

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан педагогічного факультету

Олефіренко І.О.

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
НАВЧАЛЬНА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА
освітньої програми Дошкільна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 012 Дошкільна освіта
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Шифр за навчальним планом П03

Київ 2023

Робоча програма розроблена на підставі наскрізної програми практики, затвердженої на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» червня 2023 року, протокол №8.

Розробники програми:

Гальченко В.М., доцент, кандидат психологічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Довбня С.О., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Козак Т.В., доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти «28» серпня 2023 р., протокол №1.

Завідувач кафедри

Цветкова Г.Г.

I. Опис навчальної педагогічної практики дитина раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти

	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки:	2	2
Семестр:	4	4
Кількість тижнів:	4	4
Кількість кредитів:	6	6
Загальна кількість годин:	180	180

Вид контролю: залік

II. Мета і завдання навчально педагогічної практики дитина раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти

Мета практики: закріплення знань студентів-практикантів, здобутих у процесі вивчення теоретичних курсів психології, педагогіки, фахових методик; формування первинних умінь організувати режимні процесів, різних видів діяльності дітей з урахуванням вікових і індивідуальних особливостей; виховання інтересу до педагогічної професії.

Завдання практики:

- вдосконалювати вміння спостерігати за освітнім процесом в групах раннього віку, аналізувати педагогічну діяльність вихователя;
- добирати відповідно до змісту діяльності форми, методи, засоби педагогічного впливу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дітей раннього віку;
- вчити проводити психолого-педагогічні спостереження, добирати діагностичний інструментарій, аналізувати процес адаптації дітей раннього віку до умов закладу дошкільної освіти, проводити відповідні педагогічні заходи задля її полегшення;
- розвивати у студентів-практикантів відповідальне ставлення до безпеки життєдіяльності дітей раннього віку, виховувати турботливе ставлення до їхнього розвитку і здоров'я (фізичного, психічного та ін.).

Бази проведення практики. Заклади дошкільної освіти різного типу і форм власності, Центри розвитку дітей, навчально-виховні комплекси тощо (згідно Угод).

Особливості організації практики. Організацію практики забезпечують загальні керівники практики, науково-педагогічні працівники випускової кафедри, відповідальні від баз практики – директори ЗДО різних типів та форм власності.

Результати організації і проведення педагогічної практики обговорюються на засіданнях випускової кафедри. По її завершенню, всі відгуки та доцільні пропозиції студентів враховуються під час щорічного оновлення змісту робочої програми та організації практики у подальшому.

Студенти *заочної форми навчання* проходять навчальну педагогічну практику за місцем працевлаштування (проживання) і подають відповідні документи з місця роботи та звітну документацію установленої форми для зарахування практики.

Методичне забезпечення навчальної педагогічної практики. Практика забезпечена відповідними методичними матеріалами: робоча програма, щоденник практики, методичні рекомендації з практичної підготовки студентів спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

III. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Програмовані результати	Компетентності
-------	-------------------------	----------------

1	ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	ПК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
2	ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.	КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
3	ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно-і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
4	ПР-22. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку	КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

3. Програма практики дитина раннього віку в умовах закладу дошкільної освіти

Зміст навчальної педагогічної практики

На початку практики здобувачі вищої освіти отримують інструктаж з охорони праці, наказ керівника закладу вищої освіти про проведення практики, інструкцію щодо тривалості робочого часу здобувачів вищої освіти на практиці, обов'язки студентів-практикантів, щоденник практики тощо.

Основні обов'язки здобувачів вищої освіти під час проходження практики:

- обов'язкова участь у настановчій конференції з практики;
- своєчасне прибуття до місця проходження практики;
- чітке дотримання вимог щодо правил охорони праці й техніки безпеки,
- складання календарного графіку проходження практики.

Модуль перший. Змістовно-ознайомлювальний

(перший тиждень)

Завдання:

1. Ознайомлення з закладом дошкільної освіти (ЗДО). Бесіда з директором (завідувачем), вихователем-методистом, медичними працівниками, вихователями. З'ясування типу ЗДО, укомплектованість його педагогічними кадрами, їх кваліфікаційний рівень; віковим складом дітей.
2. Ознайомлення з функціональними обов'язками вихователя та помічника вихователя в групах раннього віку (посадові обов'язки).
3. Розподіл студентів для проходження навчальної педагогічної практики в ЗДО (по 2 особи).
4. Складання календарного графіку проходження практики (Див. щоденник практики).

Модуль другий. Змістовно-ознайомлювальний (другий тиждень)

Завдання:

1. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей раннього віку упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається).

Аналіз за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку

№	Критерії аналізу	Результати аналізу
1.	Умови формування культурно-гігієнічних навичок	
2.	Культурно-гігієнічні навички, сформовані в дітей другого й третього року життя	
3.	Прийоми формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку, які використовує вихователь групи, допоміжний персонал	

Висновки:

2. Відвідування та спостереження 2 форм життєдіяльності, занять з елементами сенсорно-пізнавальної (дослідницької) діяльності, розваг, ігор, свят, інших заходів з дітьми раннього віку, різних форм роботи з батьками та їх аналіз (Орієнтовна схема аналізу однієї з форм життєдіяльності дітей див. методичні рекомендації п.3.).

3. Виготовлення сенсорної іграшки для дітей раннього дошкільного віку (з дотриманням послідовного виготовлення, див. методичні рекомендації п 1).

4. Педагогічний супровід вихователя в сенсорно-пізнавальної (дослідницької) діяльності дітей раннього віку.

Модуль третій. Змістовно-орієнтувальний (третій тиждень)

Завдання:

1. Спостереження за взаємодією сім'ї і дошкільного закладу у вихованні дітей раннього віку. Ознайомтеся з документами, які регламентують роботу ЗДО з сім'єю. Проаналізуйте, які форми роботи ЗДО із родиною найчастіше використовуються в практиці виховання дітей раннього віку.

2. Підготовка та проведення родинного меседж (опитування батьків) на тему «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти?»» (з дотриманням логіки послідовності запитань, див. методичні рекомендації, п2).

3. Спостереження за роботою вихователя і діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається).

Аналіз за організацією ігрової діяльності дітей раннього віку

№	Критерії аналізу	Результати аналізу
1.	Види ігрової діяльності дітей на другому та третьому році дітей у закладі дошкільної освіти	
2.	Умови, необхідні для організації ігрової діяльності дитини	
3.	Особливості організації предметно-ігрового середовища для дітей другого й третього року життя	

4.	Прийоми керівництва ігровою діяльністю дітей	
Висновки:		

4. Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Складіть карту-схему адаптації дитини раннього віку до умов ЗДО (Див. методичні рекомендації, п.3).

Модуль четвертий. Змістовно-орієнтувальний (четвертий тиждень)

Завдання:

1. Проведення студентами-практикантами гри-драматизації для дітей раннього віку з протоколом обговорення.
2. Самоаналіз та аналіз педагогічної діяльності студентів-практикантів.
3. Підготовка звітної документації навчальної педагогічної практики. Консультування керівника практики.
4. Підведення підсумків практики разом з педагогічним колективом ЗДО.
5. Підготовка до звітування. Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції факультету з використанням мультимедійних засобів (слайди, фото, відео).

4. Форми та методи контролю

Форми поточного контролю: індивідуальна, групова, комбінована.

Зокрема: контроль часу перебування студентів на базі практики, якість ведення щоденника практики та поточної документації, перевірка активності студентів під час самостійної педагогічної діяльності на посаді вихователя, відвідування та взаємного відвідування запланованих заходів з подальшим їх обговоренням, контроль за дотриманням усіх вимог проходження практики та своєчасне подання звітної документації у повному обсязі.

Методи: усного, письмового контролю та самоконтролю.

Спостереження, співбесіда, аналіз діяльності, звіт, самоаналіз.

5. Вимоги до звітної документації

I. Оформлення і подання звітної документації

1. Складання календарного графіку проходження практики.
2. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей раннього віку упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається). Аналіз за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку.
3. Відвідування та спостереження 2 форм життєдіяльності, занять з елементами сенсорно-пізнавальної (дослідницької) діяльності, розваг, ігор, свят, інших заходів з дітьми раннього віку, різних форм роботи з батьками та їх аналіз (Орієнтовна схема аналізу однієї з форм життєдіяльності дітей див. методичні рекомендації п.4).
4. Виготовлення сенсорної іграшки для дітей раннього дошкільного віку (з дотриманням послідовного виготовлення, див. методичні рекомендації п.1.).
5. Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Складіть карту-схему адаптації дитини раннього віку до умов ЗДО (Див. методичні рекомендації, п.3).
6. Підготовка та проведення родинного меседж (опитування батьків) на тему «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти?»» (з дотриманням логіки послідовності запитань, див. методичні рекомендації, п.2).
7. Спостереження за роботою вихователя і діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу

(форма додається). Аналіз за організацією ігрової діяльності дітей раннього віку.

8. Проведення студентами-практикантами гри-драматизації для дітей раннього віку з протоколом обговорення.

9. Ведення щоденника.

10. Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (відео, слайди, фото).

6. Розподіл балів, які отримують студенти

№ з/п	Види діяльності студента-практиканта	Термін виконання	Кількість балів
1	Ознайомлення з закладом дошкільної освіти (ЗДО). Бесіда з директором (завідувачем), вихователем-методистом, медичними працівниками, вихователями. З'ясування типу ЗДО, укомплектованість його педагогічними кадрами, їх кваліфікаційний рівень; віковим складом дітей.	Перший тиждень	0-5
2	Складання календарного графіку проходження практики	Перший тиждень	0-5
3	Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей раннього віку упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається). Аналіз за процесом формування <i>культурно-гігієнічних</i> навичок у дітей раннього віку.	Другий тиждень	0-10
4	Відвідування та спостереження 2 форм життєдіяльності, занять з елементами сенсорно-пізнавальної (дослідницької) діяльності, розваг, ігор, свят, інших заходів з дітьми раннього віку, різних форм роботи з батьками та їх аналіз.	Другий тиждень	0-15
5	Виготовлення сенсорної іграшки для дітей раннього дошкільного віку (з дотриманням послідовного виготовлення, див. методичні рекомендації п.1).	Другий тиждень	0-10
6	Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Складіть <i> карту-схему адаптації дитини </i> раннього віку до умов ЗДО (Див. методичні рекомендації, п.3).	Третій тиждень	0-10
7	Підготовка та проведення родинного меседж (опитування батьків) на тему «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань, див. методичні рекомендації, п.2).	Третій тиждень	0-10
8	Спостереження за роботою вихователя і діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається). Аналіз за <i> організацією ігрової діяльності </i> дітей раннього віку.	Третій тиждень	0-5
9	Проведення студентами-практикантами гри-драматизації для дітей раннього віку з протоколом обговорення.	Четвертий тиждень	0-10
10	Ведення щоденника.	Упродовж практики	0-10

11	Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (відео, слайди, фото).	Звітна конференція	0-10
Разом:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Теоретичні й практичні досягнення студентів-практикантів оцінюються за модульно-рейтинговою системою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного проходження практики	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

7. Методичні рекомендації

Навчальна практика організовується відповідно до навчального плану спеціальності у терміни, встановлені графіком проведення практик на факультеті. Закріплення студентів за базами практики та призначення методистів – керівників від фахових кафедр університету здійснюється за наказом ректора. Студенти денної форми навчання, як виняток (з поважних причин), можуть направлятися на навчальну практику в заклади дошкільної освіти за місцем працевлаштування (за наявності довідки про працевлаштування та заяви студента з позитивною резолюцією декана факультету).

Тривалість робочої зміни практиканта становить не менше шести годин.

Для проходження практики студенти розподіляються на підгрупи і направляються в базові заклади дошкільної освіти. В закладі працює одна підгрупа, по двоє студентів в одній віковій групі.

На початку проходження практики студенти зобов'язані пройти інструктаж з техніки безпеки та пожежної безпеки, ознайомитись з робочим місцем; під час роботи неухильно дотримуватись правил внутрішнього розпорядку базової установи. На весь період практики в закладі дошкільної освіти студенту призначається вихователь групи раннього віку, який як наставник координує його дії, визначає ступінь готовності до самостійної педагогічної діяльності студента-практиканта на посаді вихователя, надає консультативну допомогу та бере участь в оцінюванні практичної підготовки студентів.

За погодженням з методистом, вихователем – наставником та керівником закладу дошкільної освіти студент рівномірно з поступовим ускладненням розподіляє виконання завдань практики впродовж чотирьох тижнів. Послідовність реалізації завдань розкривається в індивідуальному плані проходження практики, який студент складає перед її початком і погоджує з методистом – керівником від фахової кафедри та вихователем – наставником закладу дошкільної освіти.

Результативність своєї практичної діяльності студенти засвідчують підготовкою пакету обов'язкової звітної документації.

1. *Щоденник практики* є обов'язковим документом практиканта. Записи до нього вносяться від руки, щодня, з дотриманням норм ділового мовлення, відповідно до запланованих заходів, здобутих результатів під час педагогічної діяльності. Зазначається їх стислий аналіз, відмічаються труднощі, складні педагогічні ситуації та шляхи їх вирішення.

2. *Календарний графік проходження практики* (складова щоденника) проходження практики студенти складають до кінця першого тижня, де зазначається не менше трьох завдань на кожен день. Він обов'язково узгоджується з керівниками від бази практики та фахової кафедри. На підставі аналізу запланованих і поетапно виконуваних практикантами завдань, в календарному графіку практики ставиться відповідна позначка: виконано / частково виконано / не виконано / перенесено і виконано.

Пакет звітних матеріалів доповнюється іншими формами документації, зокрема:

3. Спостереження за роботою вихователя й діяльністю дітей раннього віку упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається). Аналіз за процесом формування культурно-гігієнічних навичок у дітей раннього віку.

4. Відвідування та спостереження 2 форм життєдіяльності, занять з елементами сенсорно-пізнавальної (дослідницької) діяльності, розваг, ігор, свят, інших заходів з дітьми раннього віку, різних форм роботи з батьками та їх аналіз.

5. Виготовлення сенсорної іграшки для дітей раннього дошкільного віку (дотриманням логіки послідовності запитань, див. методичні рекомендації, п.1).

6. Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Складіть карту-схему адаптації дитини раннього віку до умов ЗДО (Див. методичні рекомендації, п.3).

7. Підготовка та проведення родинного меседж (опитування батьків) на тему «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань, див. методичні рекомендації, п.2).

8. Спостереження за роботою вихователя і діяльністю дітей упродовж першої чи другої половини дня. Складання структурно-логічної схеми за результатами його аналізу (форма додається). Аналіз за організацією ігрової діяльності дітей раннього віку.

9. Проведення студентами-практикантами гри-драматизації для дітей раннього віку з протоколом обговорення.

10. Презентація та захист результатів проходження практики на звітній конференції з використанням мультимедійних засобів (відео, слайди, фото).

III. Виготовлення сенсорної іграшки для дітей раннього дошкільного віку (з дотриманням послідовного виготовленням).

Пропонуємо для прикладу алгоритм виготовлення сенсорної іграшки з фетру.

З фетру шиють все, що заманеться: ляльок, звірів, птахів, машинки і літаки. Вироби обмежені тільки вашою фантазією, вони унікальні і неповторні. Виготовлення іграшки з фетру своїми руками з викрійками — це просте, захоплююче і корисне творчість.

Наприклад, сова з фетру. Бажано підбирати для неї яскраві кольори. Змайструвати таку сову можна за два-три години.

Інструкція по збірці:

- Прикріпити животик до передньої частини тіла, встановити маску. Дзьоб набити з допомогою зубочистки.

- Пришити петельку до задньої частини сови, прикріпивши на місце кріплення «зачіску».

- З'єднати разом живіт і спину сови обметочним швом, залишивши знизу отвір для начинки.

- Туго набити сову полілфілом (синтепоном) і сушеної лавандою, зашити отвір. Цією ж ниткою пришити лапки до нижнього краю корпусу, не забуваючи про симетрії.

- В якості очей можна використовувати чорні намистинки, готові з магазину або гудзики.

П.2. Підготовка та проведення родинного меседж (опитування батьків) на тему «Ранній розвиток дитини: «за» чи «проти»?» (з дотриманням логіки послідовності запитань)

Термін «меседж» в українському лексиконі доволі новий. Запозичений з англійської, він перекладається як «повідомлення», «зв'язок», «послання». Вебстерський словник тлумачить це слово як «письмове або усне повідомлення від однієї особи до іншої».

Меседжем є інформація від її джерела (батьків дитини) до одержувача (вихователя, студента-практиканта) в системі відносин за принципами взаємної довіри, добровільності, демократичності. Меседжем може бути і якась думка чи ідея, виражена вербальним способом, якщо вкладений у неї зміст забезпечує усвідомлювану взаємозалежність між учасниками комунікативної взаємодії.

Завданням студента-практиканта є отримати від батьків такий усний (або письмовий) меседж, у якому б відображалася лаконічна й аргументована думка батьків про доцільність/недоцільність раннього розвитку дитини. Для цього батькам пропонується висловитися або викласти на папір свою думку – ставлення до проблеми раннього розвитку дітей (обсяг меседжу 7-12 речень).

Допоміжні питання:

- Чи знайомі Ви з поняттям «ранній розвиток дитини»?
- У чому переваги раннього розвитку?
- Чи вважаєте ранній розвиток потрібним для Вашої дитини?
- Чи організоване розвивальне середовище для Вашого малюка вдома? Як саме?

П.3. Спостереження за адаптацією дитини раннього віку до умов ЗДО. Складіть карту-схему адаптації дитини раннього віку до умов ЗДО (Див. методичні рекомендації).

1. ***Опис рівня адаптації дітей раннього віку до умов ЗДО*** студентом-практикантом здійснюється спільно з вихователем групи за орієнтовною схемою (картка-схема).

Завдання даної карти-схеми – допомогти наочно уявити прояви адаптованості дитини до ЗДО. Карта-схема включає такі розділи:

I. Загальні відомості про дитину (анкетні дані, відомості про сім'ю, стан здоров'я, психічного розвитку дитини).

II. Характеристика рівнів адаптованості до умов ЗДО:

Високий рівень адаптованості. У дитини переважає радісне або стійко-спокійний емоційний стан. Він активно контактує з дорослими, дітьми, оточуючими предметами, швидко адаптується до нових умов (незнайомий дорослий, нове приміщення, спілкування з групою однолітків).

Середній рівень адаптованості. Емоційний стан дитини не стабільний: новий подразник спричиняє повернення до негативних емоційних реакцій. Однак при емоційній підтримці дорослого дитина проявляє пізнавальну та поведінкову активність, легше адаптується до нової ситуації.

Низький рівень адаптованості. У дитини переважають агресивно-руйнівні реакції, спрямовані на вихід із ситуації (руховий протест, агресивні дії), активне емоційний стан (плач, обурений крик), або відсутня активність, ініціативність при більш або менш виражених негативних реакціях (тихий плач, пхикання, відмова від активних рухів, відсутність спроб до опору, пасивне підпорядкування, пригніченість, напруженість).

III. Добір та застосування засобів, спрямованих на покращення рівня адаптованості дітей до умов ЗДО.

На основі проведеного опису студент-практикант добирає та проводить ігри на зняття емоційної напруги дітей раннього віку; створює фонотеку заспокійливої музики, яку можна використати під час денного сну дітей.

Емпіричний матеріал, здобутий студентами під час практики, може бути покладений в основу курсової роботи, а оформлені матеріали проведеного дослідження (бланки проведення опитування батьків, карти-схеми тощо) подаватися у додатках. Також отримані дані можна використати при підготовці наукової доповіді, статті тощо.

П.3. Орієнтовна схема аналізу однієї з форм життєдіяльності дітей

Форма життєдіяльності: _____

Група: _____

Дата та час: _____

Тема: _____

Мета: _____

_____

_____

Обладнання _____

_____

Діяльність вихователя та дітей:

Готовність дітей

_____

_____

Організаційна частина

_____

_____

_____

Основна частина

_____

_____

_____

_____

Заключна частина

_____

_____

_____

Місце даної форми життєдіяльності у навчанні та розвитку дитини

_____

_____

_____

8. Рекомендована література

Базова:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Борщ Р. М., Самойлик Д.В. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». Тернопіль : Мандрівець, 2013., 72 с.
3. Дитина. Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту : О. В. Огнев'юк ; авт. кол. : Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, Н. І. Богданець-Білоskalенко [та ін.] / Мін. осв. і науки України, Київ. ун-т. ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т. ім. Б. Грінченка, 2016. 304 с.
4. Закон України «Про дошкільну освіту» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, № 49, ст. 259). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2628-14/paran50#n50>
5. Закон України «Про освіту»: новий (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
6. Закон України від 26.04.2001 № 2402-III «Про охорону дитинства», зі змінами та доповненнями.
7. Здоровий малюк : Програма з фізичної культури для дітей від народження до трьох років для батьків та вихователів дошкільних закладів. / Укладач Е. С. Вільчковський. Київ. : ІЗМН, 1997. 40 с.
8. Кузьменко В. У., Цибуляк Н. Спостереження – ключ до розуміння дитини. *Дошкільне виховання*. 2015. № 12. С. 7-13.
9. Лисина М. І. Воспитание детей раннего возраста в семье. Київ: Знання, 1983. 48 с.
10. Павелків Р. В., Цигипало О.П. Дитяча психологія. Київ.: Академвидав, 2008. 432 с.
11. Павелків Р. В, Цигипало О.П. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного навчального закладу : навч. посіб. Київ. : «Центр учбової літератури», 2013. 296 с.
12. Первушина О. Настільна книга молодої мами. Щасливий малюк: від народження до 2 років: пер. з рос. Харків : Вид. група «Основа», 2009.
13. Піроженко Т. О. Розвивальні ігри та вправи для дітей третього-четвертого років життя. 2-ге вид., зі зм. та доп. Тернопіль : Мандрівець, 2014.
14. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ. : «Академвидав», 2015. 448 с.
15. Пренатальна і перинатальна педагогіка / авт.-упоряд. : Т. Назаренко, А. Грищенко, Т. Гурковська, О. Долинна та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 80 с.
16. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості». Тернопіль : Мандрівець, 2013.
17. Шевцова О. А. 745 ігор для дошкільників. Харків: Вид. група «Основа», 2010. 366 с.
18. Шевцова О. А. Дидактичні та сюжетно-рольові ігри. Харків : ВГ «Основа», 2007. 254 с.
19. Шкіряк-Нижник З. А., Непочатова-Курашкевич Е.І. Сім'я і немовля. Київ. : Кобза, 2003. 64 с.

Допоміжна:

1. Авдеева Н. Н. Коррекция нарушения образа себя в раннем возрасте. *Дошкольное воспитание*. 2003. №3. С. 47-52.
2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ. : Просвіта, 2001. С. 77-92.

3. Гурковська Т. Л. Розвиток сприймання 3-річних дітей. *Дошкільне виховання*. 2002. № 4.
4. Гурковська Т. Л. Система завдань з розвитку сприймання дітей третього року життя. *Практична психологія і соціальна робота*. 2001. № 3.
5. Гурковська Т. Л. Якого кольору? Якої форми? Робота з розвитку сприймання в групах дітей раннього віку. *Дитячий садок*. 2002. №13-14.
6. Лохвицька Л. Виховання здорової дитини в сучасній сім'ї. Сім'я – берегиня здоров'я дитини. Навчально-методичний посібник. Тернопіль : Мандрівець, 2010.
7. Машовець М. Про можливості пренатальної педагогіки // *Дошкільне виховання*. 2003. № 6. С. 12-13.
8. Народні перлини для маленької дитини / упоряд. О. О. Яловська. Тернопіль : Мандрівець, 2013.
9. Петриківський первоцвіт. Альбом майбутнього художника. 3-й рік життя / упоряд. : В. І. Купрієнко, Н. О. Міхіна, І. Б. Корінько та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013.
10. Русова С. Вибрані педагогічні твори. Київ : Освіта, 1996.
11. Сухар В. Пограй зі мною. Розвивальні ігри та вправи для дітей 2-3 року. Харків : Ранок, 2009.
12. Тимофєєва О. Лялькова вистава – чудова забава. Тернопіль : Мандрівець, 2008.
13. Українська мозаїка : книга для читання в дошкільному закладі і родинному колі / Упор. : Н. І. Вакуленко, Л. В. Гураш, О. П. Долинна, О. В. Низковська. Тернопіль : Мандрівець, 2013.
14. Яловська О. О. Пальчики дошкільнят : розвиваємо руку – розвиваємо мозок. 2-ге вид. Тернопіль : Мандрівець, 2013.

9. Інформаційні ресурси:

1. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – Урядовий портал
2. <http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України
3. <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/index> – Комітет з питань освіти і науки

10. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20__/20__ н.р.